

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารและภาวะโภชนาการของเด็กอายุ 9-12 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริโภคอาหารและภาวะโภชนาการของเด็ก ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารและภาวะโภชนาการของเด็ก และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการบริโภคอาหารและภาวะโภชนาการของเด็กอายุ 9-12 ปี ซึ่งมีวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

ประชากร

การศึกษานี้ ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีอายุ 9-12 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนสันป่าตอง (สุวรรณราษฎร์วิทยาคาร) อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 427 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ มี 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและเครื่องมือประเมินภาวะโภชนาการ มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม (questionnaires) จำนวน 1 ชุด เป็นเครื่องมือที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาของการศึกษาในครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภคอาหารและภาวะโภชนาการของเด็ก แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check - list) 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับชั้นที่เรียน การเจ็บป่วยและการออกกำลังกาย

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย เงินที่เด็กได้รับต่อวัน และรายได้ของครอบครัว

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านสังคม จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย สมาชิกในครอบครัว อาชีพ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ส่วนที่ 4 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับการรับประทานอาหารของเด็ก เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยม รวม 20 ข้อ ซึ่งกำหนดให้ผู้เลือกตอบตอบได้ 3 ตัวเลือก คือ ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และเห็นด้วย (ชานินทร์ สิตปิจารุ, 2548) โดยให้คะแนนและการประเมิน ดังนี้

ไม่เห็นด้วย	ข้อความด้านบวกให้ 0 คะแนน	ข้อความด้านลบให้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ข้อความด้านบวกให้ 1 คะแนน	ข้อความด้านลบให้ 1 คะแนน
เห็นด้วย	ข้อความด้านบวกให้ 2 คะแนน	ข้อความด้านลบให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผลความเชื่อและค่านิยมในการรับประทานอาหารของเด็ก มีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึงมีความเชื่อและค่านิยมที่ ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึงมีความเชื่อและค่านิยมที่ ควรปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.00	หมายถึงมีความเชื่อและค่านิยมที่ ดี

ตอนที่ 2 การรับประทานอาหารของเด็ก ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – list) จำนวน 17 ข้อ ประกอบด้วย การรับประทานอาหารมื้อหลัก รสชาติของอาหาร วิธีการปรุงอาหาร แหล่งที่มาของอาหาร การรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม รวมถึงบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการรับประทานอาหาร ส่วนความถี่ของการรับประทานอาหารหลัก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าทั้งด้านบวกและด้านลบ มี 5 ระดับ คือ

ไม่รับประทานเลย	หมายถึง	ไม่รับประทาน
รับประทานนาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	รับประทาน 1 – 2 วันต่อสัปดาห์
รับประทานบางครั้ง	หมายถึง	รับประทาน 3 – 4 วันต่อสัปดาห์
รับประทานบ่อยครั้ง	หมายถึง	รับประทาน 5 – 6 วันต่อสัปดาห์
รับประทานเป็นประจำ	หมายถึง	รับประทาน 7 วันต่อสัปดาห์

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ไม่รับประทานเลย	ข้อความด้านบวกให้ 4 คะแนน	ข้อความด้านลบให้ 0 คะแนน
รับประทานนาน ๆ ครั้ง	ข้อความด้านบวกให้ 3 คะแนน	ข้อความด้านลบให้ 1 คะแนน
รับประทานบางครั้ง	ข้อความด้านบวกให้ 2 คะแนน	ข้อความด้านลบให้ 2 คะแนน
รับประทานบ่อยครั้ง	ข้อความด้านบวกให้ 1 คะแนน	ข้อความด้านลบให้ 3 คะแนน
รับประทานเป็นประจำ	ข้อความด้านบวกให้ 0 คะแนน	ข้อความด้านลบให้ 4 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล มีดังนี้ (อุเทน ปัญโญ, 2548)

คะแนนต่ำกว่า 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการรับประทานอาหารระดับ ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง

คะแนนต่ำกว่า 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการรับประทานอาหารระดับ ควรปรับปรุง

คะแนนต่ำกว่า 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการรับประทานอาหารระดับ พอใช้

คะแนนต่ำกว่า 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการรับประทานอาหารระดับ ดี

คะแนนต่ำกว่า 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการรับประทานอาหารระดับ ดีมาก

2. เครื่องมือประเมินภาวะโภชนาการ ประกอบด้วย

2.1 เครื่องชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากพาณิชย์จังหวัด

2.2 แบบบันทึกน้ำหนักและส่วนสูง เพื่อประเมินภาวะโภชนาการของเด็ก ประมวลผล

โดยใช้โปรแกรมระบบการประเมินภาวะโภชนาการและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ และวิเคราะห์โดยใช้น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุและน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง เป็นดัชนีชี้วัดภาวะโภชนาการ (ศักดิ์ พรุ่งล้ำ และคณะ, 2549)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม

การหาความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนบ้านกู่คำ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน จากนั้นนำผลที่ได้มาคำนวณหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Alpha Coefficient) (อุเทน ปัญโญ, 2548) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ .81

2. เครื่องมือประเมินภาวะ โภชนาการ

ความตรงของเครื่องชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง โดยเครื่องชั่งน้ำหนักเป็นเครื่องมือที่ได้รับการรับรองจากพาณิชย์จังหวัด ในด้านความเที่ยงตรงและมีการตั้งเครื่องชั่งทุกครั้งหลังจากการชั่งน้ำหนักจากประชากรไปแล้ว 20 คน โดยใช้ตุ้มน้ำหนักมาตรฐาน 5 กิโลกรัม และ 10 กิโลกรัม ส่วนเครื่องวัดส่วนสูง ตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงด้วยคัลลิเบรเตอร์ ซึ่งได้รับการรับรองจากพาณิชย์จังหวัด

การพิทักษ์สิทธิ์

การพิทักษ์สิทธิ์ของประชากรที่เข้าร่วมในการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาชี้แจงให้ประชากรทราบถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งอธิบายให้ประชากรทราบว่า ในการศึกษารั้งนี้ประชากรสามารถถอนตัวเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ทั้งสิ้นต่อประชากร ข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับและนำเสนอในภาพรวม เมื่อประชากรตกลงให้ความร่วมมือพร้อมทั้งลงชื่อในเอกสารพิทักษ์สิทธิ์แล้วจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษารั้งนี้ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2550 ถึงวันที่ 2 มีนาคม 2550 ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงประชากรที่ศึกษา นำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผล โดยใช้โปรแกรมระบบการประเมินภาวะ โภชนาการและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ และวิเคราะห์โดยใช้น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุและน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง เป็นดัชนีชี้วัดภาวะโภชนาการ (ศักดา พริงกล้า และคณะ, 2549)

2. นำแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูลตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายกับทาง โรงเรียน

3. รวบรวมข้อมูลทั้งหมด นำมาตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามลักษณะของตัวแปร

2. การประเมินภาวะโภชนาการ โดยใช้โปรแกรมระบบการประเมินภาวะโภชนาการและระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ และวิเคราะห์โดยใช้เจ้าหน้าที่ตามเกณฑ์อายุ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ และน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง เป็นดัชนีชี้วัดภาวะโภชนาการ (ศักดิ์ดา พริ้งดำภู และคณะ, 2549)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริโภคอาหารและภาวะโภชนาการ ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบक्रमเมอร์วี (Cramer's V) โดยมีเกณฑ์การแปลผล ดังนี้ (บุษกร ไกรวรรณ, 2548)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.80 ขึ้นไป	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ มากที่สุด
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.60 – 0.79	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ มาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.40 – 0.59	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ ปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.20 – 0.39	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ น้อย
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.01 – 0.19	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ น้อยมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	0.00	แสดงว่า ไม่มีความสัมพันธ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved